

Comprison of the Assessment of Professors by Students Based on Two Different Protocols; Asadabad Medical Sciences Faculty, Hamadan University of Medical Sciences

ARTICLE INFO

Article Type

Descriptive Study

Authors

Faradmaj J.¹ PhD,
Asgari Gh.² PhD,
Shiri H.³ MSc,
Faghfourian H.⁴ MSc,
Seidmohammadi A. PhD*

How to cite this article

Faradmaj J, Asgari Gh, Shiri H, Faghfourian H, Seidmohammadi A. Comprison of the Assessment of Professors by Students Based on Two Different Protocols; Asadabad Medical Sciences Faculty, Hamadan University of Medical Sciences. Education Strategies in Medical Sciences. 2015;8(4):209-214.

*Environmental Health Engineering Department, Health Faculty, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

¹Biostatistics Department, Health Faculty, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

²Environmental Health Engineering Department, Health Faculty, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

³Public Health Department, Asadabad Medical Sciences Faculty, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran

⁴Sport Biomechanics Department, Physical Education Faculty, Bu-Ali Sina University, Hamadan, Iran

Correspondence

Address: Environmental Health Engineering Department, Health Faculty, Hamadan University of Medical Sciences, Shahid Fahmideh Street, Hamadan, Iran

Phone: +98 8138380090

Fax: +98 8138380509

motalabsm@gmail.com

Article History

Received: August 24, 2015

Accepted: September 26, 2015

ePublished: October 25, 2015

ABSTRACT

Aims The process of evaluating the professors by the students, as a common method of evaluating, has many strengths and weaknesses in performance. Thus, the aim of this study was to investigate the stability of the evaluation of the professors by students using two different protocols.

Instrument & Methods In this interventional study in Asadabad Medical Sciences School in 2013-2014, 174 students assessed 26 professors in 53 courses at two semesters using two different methods; paper-based at one week before the end of semester (protocol A) and computer-based on the currently methods (protocol B) after the final exam. The questionnaire was the pre-defined tool in Hamadan University of Medical Sciences. Data analysis was performed using SPSS 20 and Excel 2013 software with paired T, independent T and Pearson correlation coefficient tests.

Findings The mean score of assessments in protocol A (68.99 ± 17.73) was significantly less than the mean score of assessments in protocol B (91.78 ± 5.40 ; $p < 0.001$). In all questions, the correlation between scores in two different executive protocol was statistically significant ($p < 0.001$). There was no significant difference between the mean scores given by students according to different courses in two different protocols ($p > 0.05$).

Conclusion Paper-based assessment of professors by students one week before the end of semester is better than the computer-based method and it can discriminate the professors better.

Keywords Program Evaluation; Faculty; Students, Health Occupations

CITATION LINKS

- [1] Ten Year Trends in Faculty Members' Evaluation Results in Jondi Shapour University of Medical Sciences
- [2] Academic staff and students' impressions on academic evaluation of students in Birjand university of medical sciences and health services
- [3] Study of student evaluation by basic sciences' instructors in Zahedan University of Medical Sciences in 2001
- [4] Results of six years professors' evaluation in Arak university of medical sciences
- [5] Evaluation results feed back to faculty members of Ahvaz medical university and its effect on improving the quality of teaching
- [6] Student rating of teaching effectiveness: an analysis of end of course faculty evaluations
- [7] Student evaluation of instruction: What can be learned from students' written comments?
- [8] Faculty members performance evaluation by nursing students; Urmia University of Medical Sciences
- [9] Comparison of self and students' evaluation of faculty members in school of health of Hormozgan university of medical sciences
- [10] Review on conventional evaluation method of faculty members emphasis on students' evaluation method of faculty members
- [11] The opinions of faculty on the efficiency of student rating scheme on teachers' performance in Iran university of medical sciences
- [12] Determinants of how students evaluate teachers
- [13] Students' opinion on factors affecting faculty evaluation in Jondishapoor medical university
- [14] A study of academic staffs point of view about their evaluation by students
- [15] Study on medicine, pharmacology and dental faculty members opinion about students' evaluation of faculty members [Dissertation]
- [16] Designing and evaluating teaching quality assessment from the viewpoint of Lorestan university of medical sciences students in 2010
- [17] Kerman university of medical sciences faculty members opinion about faculty members evolution in 2003
- [18] The view of faculties and medical students about evaluation of faculty teaching experiences
- [19] Viewpoints of the attendings and medical students about the Students' evaluation of the attendings, Mazandaran
- [20] Student evaluation: The faculty responds
- [21] The formal evaluation as an impetus to classroom change: Myth or reality?
- [22] A study of reliability and validity of the teacher evaluation form and factors affecting student's evaluation of teachers
- [23] Proposing a participatory model of teacher evaluation
- [24] Study the Effect of Student Evaluation on Faculty Members' Educational Performance between 2000-01 to 2005-06
- [25] Student evaluation of college teaching behaviors instrument: A factor analysis
- [26] Explaining the pros and cons of different sources of Faculty Evaluation from the viewpoints of medical university academics

مقایسه ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان بر مبنای دو پروتکل اجرایی؛ دانشکده علوم پزشکی اسداباد، دانشگاه علوم پزشکی همدان

جواد فردمال PhD

گروه آمار زیستی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

قربان عسگری PhD

گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

حامد شیرینی MSc

گروه بهداشت عمومی، دانشکده علوم پزشکی اسداباد، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

هدی فقوریان MSc

گروه بیومکانیک ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

عبدالمطلب صیدمحمدی * PhD

گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران

چکیده

اهداف: فرآیند ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان به عنوان رایج ترین روش ارزشیابی اساتید دارای نقاط قوت و ضعف فراوان در نحوه اجراست. هدف این مطالعه، بررسی همسانی نتایج ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان براساس دو پروتکل مختلف بود.

ابزار و روش‌ها: در این پژوهش مداخله‌ای در دانشکده علوم پزشکی اسداباد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲، تعداد ۱۷۴ دانشجو در دو نیم‌سال تحصیلی متفاوت در مجموع ۲۶ مدرس را براساس دو روش "کاغذمینا" یک هفته قبل از اتمام نیم‌سال تحصیلی (پروتکل الف) و "کامپیوترمینا" پس از برگزاری آزمون و ارائه نمره (پروتکل ب) مورد ارزشیابی قرار دادند. پرسش‌نامه مورد استفاده، ابزار تعریف شده در دانشگاه علوم پزشکی همدان بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای Excel 2013 و SPSS 20 و آزمون‌های T مستقل، T زوجی و ضریب همبستگی پیرسون مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: میانگین نمرات در پروتکل الف $(68/99 \pm 17/73)$ از میانگین نمرات در پروتکل ب $(91/78 \pm 5/40)$ به طور معنی داری کمتر بود $(p < 0/001)$. در تمام گزاره‌ها، همبستگی بین نمرات در دو پروتکل اجرایی به لحاظ آماری معنی دار بود $(p < 0/001)$. بین میانگین نمره ارائه شده توسط دانشجویان براساس رشته تحصیلی بین دو پروتکل اختلاف معنی داری وجود نداشت $(p > 0/05)$.

نتیجه گیری: انجام ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان با شیوه کاغذی و قبل از ارائه نمرات در مقایسه با روش کامپیوتری به هنگام ارائه نمرات مناسب‌تر است و منجر به قدرت تفريق بالاتری بین اساتید می‌شود.

کلیدواژه‌ها: ارزشیابی، هیات علمی، دانشجویان مشاغل بهداشت

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۶/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۷/۰۴

*نویسنده مسئول: motalebsm@gmail.com

مقدمه

انسان‌ها در طول زندگی همواره نیازمند ارزشیابی از توانایی‌ها و رفتارهای خود و دیگران بوده و ادامه یا کنترل رفتارشان نیز به وسیله همین ارزشیابی‌ها انجام می‌شود. در قرن حاضر نیاز به انجام این گونه ارزشیابی‌ها دوچندان شده و افراد دائماً در حال انجام ارزشیابی از خود، دیگران و جهان پیرامون هستند^[1]. در سیستم آموزش عالی که هدف آن تربیت نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز جامعه است، ارزشیابی به عنوان یکی از عواملی که می‌تواند کیفیت آموزش را از حالت ایستا به مسیری پویا سوق دهد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است^[2]. ارزشیابی به یک فرآیند نظام‌دار به منظور جمع‌آوری، تجزیه-تحلیل و تفسیر اطلاعات اطلاق می‌شود که با هدف تعیین تحقق اهداف مورد نظر و میزان آن انجام می‌گیرد^[3]. در تعریفی دیگر، ارزشیابی یا ارزیابی به معنی آزمون و قضاوت در خصوص ارزش، کیفیت، اهمیت، میزان، درجه یا شرایط یک پدیده است^[4,5].

در همین راستا ارزشیابی اساتید نیز یکی از انواع ارزشیابی آموزشی بوده و عبارت است از تعیین میزان موفقیت اساتید در رسیدن به هدف‌های آموزشی که به منظور کمک به اساتید در جهت بهبود و اصلاح روش‌های آموزشی انجام می‌شود^[6,1]. در حقیقت ارزشیابی عملکرد اعضای هیات علمی از جمله روش‌های ارتقای کیفیت برنامه‌های فعالیت‌های آموزشی اساتید در مراکز آموزش عالی محسوب می‌شود و امکان استفاده از نتایج آن به منظور تعیین نقاط ضعف و قوت برای اصلاح امور آموزشی و تحول برنامه‌ریزی وجود دارد^[7]. بدین منظور مدل‌های مختلفی از جمله ارزشیابی توسط مسئولان، همکاران، دانشجویان، خودارزیابی و غیره به منظور ارزشیابی مدرسان وجود دارد. از میان روش‌های ذکر شده، ارزشیابی مدرسان توسط دانشجویان از معمول‌ترین روش‌های ارزشیابی است که طی آن عموماً یک پرسش‌نامه نظرسنجی حاوی سؤالاتی در خصوص فعالیت‌های آموزشی اساتید در اختیار دانشجو قرار داده می‌شود^[11-2]. از سال ۱۹۲۷ میلادی استفاده از نظرات دانشجویان در ارزشیابی اساتید در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به عنوان بخش مهم و تاثیرگذار آموزشی آغاز و گسترش فراوانی یافته است. این نوع از ارزشیابی اساتید تقریباً در تمامی مراکز آموزش عالی به عنوان مهم‌ترین و اصلی‌ترین منبع برای ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی مورد استفاده قرار گرفته است^[12]. مروری بر مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که علی‌رغم تمام اختلاف نظرها در خصوص کاربرد ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان، این ارزشیابی به عنوان یک منبع موثق و قابل قبول پذیرفته شده و در مراکز آموزش عالی به طور روزافزون به منظور اخذ تصمیمات مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد^[8, 10-15]. ناکافی بودن دانش دانشجویان برای قضاوت در مورد کیفیت تدریس، تاثیر قضاوت‌های شخصی از جمله میزان سخت‌گیری یا طرز برخورد

برگزاری آزمون به صورت کامپیوتری براساس روش رایج و متداول انجام گرفته در دانشکده علوم پزشکی اسدآباد و از طریق سامانه سما انجام گرفت (پروتکل ب). به این منظور در هر دوره تحصیلی تعداد ۴ عنوان درسی به تصادف انتخاب و پرسش نامه مربوط به ارزشیابی استاد آن عنوان درسی توسط دانشجویان بر مبنای پروتکل های اجرایی استخراج شد. این نظرسنجی ها در بین دانشجویان هر سه دوره کارشناسی پرستاری، هر سه دوره کارشناسی بهداشت عمومی و هر دو دوره کاردانی فوریت های پزشکی انجام شد.

پرسش نامه مورد استفاده، ابزار تعریف شده در دانشگاه علوم پزشکی همدان مشتمل بر ۱۸ سؤال چهارگزینه ای به صورت عالی، خوب، متوسط و ضعیف بود که با استفاده از آن در پایان هر ترم تحصیلی عملکرد اساتید از نظر دانشجویان مورد بررسی قرار می گرفت. سؤالات ارزشیابی از نوع فرم های استاندارد بود که در مطالعه انجام شده توسط /مدادی و همکاران [22] از ثبات درونی برخوردار بوده است. همچنین اطلاعاتی مشتمل بر ویژگی های ترم، نوع درس، ویژگی های دانشجو و کلاس و ویژگی های مدرس جمع آوری شد. از آنجایی که اطلاعات فردی دانشجویان جمع آوری نشده بود، لذا انجام تحلیل ها در سطح فرد صورت نگرفته، بلکه این تحلیل ها در سطح کلاس در هر دوره بود.

پس از جمع آوری اطلاعات و ورود آنها به نرم افزار Excel 2013، داده ها پایش شد و سپس اطلاعات به نرم افزار SPSS 20 منتقل شد. از روش های آماری توصیفی شامل جداول، شاخص ها و نمودارها به منظور توصیف ویژگی های جامعه مورد مطالعه و از روش های آمار استنباطی نظیر آزمون های T مستقل، T زوجی و ضریب همبستگی پیرسون یا معادل ناپارامتری آنها برای تحلیل اطلاعات استفاده شد.

یافته ها

نتایج ارزیابی ۵۳ عنوان درسی شامل ۲۱ (۴۰٪) عنوان در نیم سال دوم سال ۱۳۹۲ و ۳۲ (۶۰٪) عنوان در نیم سال اول سال ۱۳۹۳ بررسی شد.

میانگین نمرات در دو پروتکل اجرایی با هم متفاوت بود، به طوری که میانگین نمرات در پروتکل الف از میانگین نمرات در پروتکل ب کمتر بود. همچنین انحراف معیار نمرات در پروتکل الف نسبت به انحراف معیار نمرات در پروتکل ب بیشتر بود. میانگین نمرات در دو پروتکل اجرایی به صورت کلی و به صورت جداگانه برای هر سؤال از نظر آماری متفاوت بود ($p < 0.001$; جدول ۱). همچنین همبستگی بین نمره کل حاصل از تمام گزاره ها معنی دار بود ($r = 0.779$; $p < 0.001$).

میانگین نمره ارایه شده توسط دانشجویان در رشته های پرستاری، فوریت های پزشکی و بهداشت در پروتکل الف به ترتیب $68/40 \pm 17/40$ و $81/18 \pm 10/89$ ، $68/47 \pm 18/38$ و در پروتکل ب

استاد، زمان برگزاری ارزشیابی و نحوه اجرا از مهم ترین اشکالات وارده به این روش ارزشیابی است [13، 14]. به همین دلیل برخی مخالف ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان هستند، ولی عده ای آن را یک منبع ارزشمند بازخورد به اساتید به منظور بهبود کیفیت آموزش می دانند [16-23]. به عنوان نمونه در مطالعه صورت گرفته در دانشگاه علوم پزشکی همدان که به بررسی نظرات اعضای هیات علمی درباره ارزشیابی اساتید توسط دانشجو پرداخته است، بیش از ۶۵٪ اساتید نتیجه این نوع ارزشیابی را قبول نداشته اند [15]. فرآیند ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در دانشکده علوم پزشکی اسدآباد دانشگاه علوم پزشکی همدان توسط دانشجویان از طریق سامانه آموزشی سما و با تکمیل پرسش نامه ای مشتمل بر ۱۸ سؤال انجام می گیرد. این ارزشیابی در پایان هر ترم تحصیلی و قبل از رویت نمره توسط دانشجویان صورت می پذیرد. بسیاری از اساتید معتقدند سختی امتحان پایان ترم بر نمره ارزشیابی اساتید توسط دانشجو موثر است. به عبارت دیگر، زمان انجام ارزشیابی بعد از امتحان و قبل از رویت نمره (که در حال حاضر در تمام دانشکده های دانشگاه علوم پزشکی همدان صورت می گیرد) نامناسب است.

هدف از این پژوهش، بررسی تاثیر نحوه اجرای ارزیابی اساتید توسط دانشجویان دانشکده علوم پزشکی اسدآباد بر مبنای دو پروتکل اجرایی "یک هفته قبل از برگزاری آزمون پایان ترم به صورت کاغذی" و "در زمان رویت نمره پایان ترم به صورت کامپیوتری" بود.

ابزار و روش ها

مطالعه حاضر از نوع مداخله ای است که با هدف بررسی دو پروتکل اجرایی نحوه انجام ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان در دانشکده علوم پزشکی اسدآباد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ انجام شد. جامعه مورد مطالعه، کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشکده علوم پزشکی اسدآباد در سه رشته کارشناسی پرستاری، کارشناسی بهداشت عمومی و کاردانی فوریت های پزشکی بودند. انتخاب واحدهای آماری به صورت تمام شماری انجام شد که در آن تمام مقاطع تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. بنابراین در مجموع تعداد ۲۶ مدرس که ۵۳ عنوان را تدریس می کردند توسط ۱۷۴ دانشجو در دو نیم سال تحصیلی متفاوت براساس دو پروتکل مورد ارزشیابی قرار گرفتند.

روش جمع آوری اطلاعات به این گونه بود که در پایان هر یک از دو ترم تحصیلی متوالی (نیم سال دوم سال ۱۳۹۲ و نیم سال اول سال ۱۳۹۳)، ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان، در مرحله نخست یک هفته قبل از برگزاری آزمون و به صورت کاغذی و با استفاده از فرم ارزشیابی استاندارد که در آن مشخصات درس و مدرس مربوطه مشخص شده بود (پروتکل الف) و در مرحله بعد پس از

به ترتیب ۹۱/۹۳±۴/۵۸، ۹۰/۰۷±۵/۹۰ و ۹۶/۴۹±۲/۶۶ بود که بین نمرات پروتکل‌ها تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($p > 0/05$).

جدول ۱) میانگین نمرات ارزش‌یابی استاد توسط دانشجو بر مبنای دو روش "کاغذمبنا یک هفته قبل از اتمام نیم‌سال تحصیلی" (پروتکل الف) و "کامپیوترمبنا پس از برگزاری آزمون و ارائه نمره" (پروتکل ب) و میزان همبستگی آنها

پروتکل الف	پروتکل ب	ضریب همبستگی
۶۹/۹۷±۲۰/۳۹	۹۱/۵۷±۵/۸۷	۰/۷۱۳
۷۱/۹۱±۲۰/۱۹	۹۱/۰۸±۶/۵۸	۰/۷۵۸
۶۶/۶۱±۱۹/۹۶	۹۱/۳۶±۵/۷۲	۰/۷۲۷
۶۹/۷۴±۱۹/۸۴	۹۱/۷۳±۵/۹۰	۰/۷۱۸
۷۰/۴۶±۱۹/۵۰	۹۱/۵۷±۵/۸۷	۰/۷۷۶
۶۶/۷۰±۱۹/۴۹	۹۱/۵۲±۵/۸۵	۰/۷۳۸
۷۰/۵۱±۱۹/۰۵	۹۱/۹۹±۵/۵۶	۰/۷۴۷
۷۳/۱۳±۱۷/۲۵	۹۱/۹۷±۵/۵۶	۰/۷۴۰
۶۷/۱۸±۱۹/۸۲	۹۱/۸۲±۵/۵۸	۰/۷۵۹
۶۶/۵۳±۱۹/۳۸	۹۱/۷۰±۵/۹۹	۰/۷۲۲
۶۵/۹۴±۱۸/۶۷	۹۱/۷۲±۵/۵۴	۰/۶۹۲
۶۵/۲۸±۱۹/۶۶	۹۱/۷۳±۴/۵۴	۰/۷۱۰
۷۰/۲۲±۱۹/۵۶	۹۱/۶۸±۵/۶۸	۰/۷۰۱
۶۷/۹۸±۱۸/۸۱	۹۱/۷۲±۵/۶۵	۰/۶۷۴
۶۶/۷۰±۱۷/۶۹	۹۱/۹۳±۴/۸۴	۰/۶۸۸
۶۷/۲۰±۱۶/۵۸	۹۱/۸۶±۴/۹۸	۰/۶۹۹
۶۵/۴۳±۱۷/۶۶	۹۱/۴۰±۵/۳۵	۰/۶۶۵
۸۰/۲۳±۱۶/۳۸	۹۳/۷۰±۴/۴۰	۰/۴۸۹
۶۸/۹۹±۱۷/۷۳	۹۱/۷۸±۵/۴۰	۰/۷۷۳

همچنین میانگین تغییر نمره ارزش‌یابی دانشجو براساس دو پروتکل مورد اجرا در دو نیم‌سال ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب $۲۳/۱۱±۱۲/۵۲$ و $۲۳/۵۴±۱۶/۵۸$ بود که اختلاف معنی‌داری را نشان نداد ($p=0/۹۱۶$). از دیگر پارامترهای مطالعه‌شده، امکان تغییر نمره ارزش‌یابی دانشجو از اساتید در دو پروتکل براساس تعداد نیم‌سال گذرانده‌شده بود که نتایج حاصل بیانگر عدم وجود اختلاف معنی‌دار در تغییر نمره ارزش‌یابی اساتید براساس این فاکتور بود ($p=0/۶۳۳$). میزان تغییر نمره ارزش‌یابی استاد توسط دانشجو در دوس عمومی و اختصاصی نیز در نیم‌سال دوم سال ۱۳۹۲ و نیم‌سال اول سال ۱۳۹۳، به ترتیب $۳۴/۰۲±۱۵/۱۷$ و $۲۱/۶۵±۱۳/۲۸$ بود که از نظر آماری اختلاف معنی‌داری را نشان داد ($p=0/۰۲۹$).

بحث

تقویت فعالیت‌ها و روش‌های اثربخش و تضعیف یا کاهش فعالیت‌ها و روش‌های بی‌اثر از اهداف مهم ارزش‌یابی به‌شمار می‌رود [10]. در این میان در فرآیند ارزش‌یابی استاد، ضمن جمع‌آوری اطلاعات از مبادی مختلف و بررسی عملکردهای گوناگون اساتید در خصوص کیفیت و شایستگی ایشان قضاوت شده و تصمیم لازم در مورد اقداماتی که می‌تواند به افزایش شایستگی ایشان و بهبود یادگیری فراگیران کمک کند اتخاذ می‌شود [23, 24]. کم‌اعتباری و کم‌دقتی روش‌های معمول مورد استفاده در فرآیند ارزش‌یابی اساتید، این مهم را به یکی از پیچیده‌ترین روش‌های ارزش‌یابی به‌دلیل عدم وجود اطلاعات دقیق و بی‌غرضانه تبدیل نموده است [10]. در میان روش‌های متعدد، ارزش‌یابی مدرسان توسط دانشجویان به‌دلیل امکان دریافت اطلاعات از تعداد زیاد ارزیاب (دانشجو)، مشاهده پیوسته مدرس توسط دانشجویان و ملموس بودن خصوصیات یادگیری توسط دانشجویان مورد توجه جدی قرار گرفته است [10]. در این راستا *رایان* و همکاران، ارزش‌یابی اساتید توسط دانشجویان را یک منبع ارزشمند به‌منظور بازخورد به آنها برای بهبود و ارتقای کیفیت آموزشی دانسته‌اند [20]. در عین حال *گرین‌وود* و همکاران [25] و *اسپنسر* و *فلایر* [21] به‌دلیل موثر دانستن صفات شخصیتی و ویژگی‌های کلی محیطی بر درک و قضاوت افراد، انجام این نوع ارزش‌یابی را مناسب ندانسته‌اند.

در این مطالعه از دو پروتکل استفاده شد که پروتکل اول کاغذمبنا و قبل از شروع امتحانات و پروتکل دوم کامپیوترمبنا و بعد از امتحان بود. نتایج بیانگر آن بود که میانگین نمرات ارزش‌یابی اساتید توسط دانشجویان به نوع پروتکل اجرایی بستگی داشته است، به‌نحوی که میانگین نمره ارزش‌یابی اساتید توسط دانشجویان براساس پروتکل الف کمتر از انجام ارزش‌یابی براساس پروتکل ب بود. البته با توجه به اینکه هیچ کدام از دو ارزش‌یابی در نقش "استاندارد طلایی" نیستند و از آنجایی که مقدار مطلق نمره ارزش‌یابی یک استاد اهمیت کمتری نسبت به نمره یک استاد در قیاس با سایر اساتید دارد می‌توان به

هر دانشجو تنها موظف به تکمیل یک فرم ارزشیابی بوده و نحوه سئوالات امتحانی تأثیری در ارزشیابی دانشجو نخواهد داشت. ضمن آنکه از شواهد چنین استنباط شده است که دانشجویان در ارزشیابی اساتید خود در مواردی توافق انجام می‌دهند^[13] که در روش کاغذ-مبنا این مورد نیز با توجه به عدم زمان دقیق انجام آن منتفی به نظر می‌رسد.

از محدودیت‌های این مطالعه، عدم توانایی محقق در جداسازی اثر نحوه اجرای مطالعه بر مبنای استفاده از کاغذ و سیستم الکترونیک در جمع‌آوری داده‌ها بود که به این واسطه پیشنهاد می‌شود به منظور تفکیک اثر خالص این عامل در مرحله ارزشیابی قبل از آزمون نیز از روش الکترونیکی به منظور تحصیل نظرات دانشجویان استفاده شود.

نتیجه‌گیری

انجام ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان با شیوه کاغذی و قبل از ارایه نمرات در مقایسه با روش کامپیوتری به هنگام ارایه نمرات مناسب‌تر است و منجر به قدرت تفریق بالاتری بین اساتید می‌شود.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از همکاران پرتلاش واحد آموزش دانشکده علوم پزشکی اسدآباد تشکر و قدردانی می‌شود.

تاییدیه اخلاقی: کلیه پرسش‌نامه‌ها فاقد نام و نام خانوادگی یا هر گونه ویژگی منحصر به فرد از دانشجو بوده است.

تعارض منافع: موردی وجود ندارد.

منابع مالی: این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب مرکز توسعه آموزش پزشکی معاونت آموزشی دانشگاه (طرح شماره: ۹۳۰۹۱۸۴۸۱۰) و حمایت مالی معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی همدان است.

منابع

- 1- Shakournia A, Elhampour H, Mozafari A, Dasht Bozorgi B. Ten Year Trends in Faculty Members' Evaluation Results in Jondi Shapour University of Medical Sciences. Iran J Med Educ. 2008;7(2):309-16. [Persian]
- 2- Ziaee M, Miri M, Haji-abadi M, Azarkar Gh, Eshbak P. Academic staff and students' impressions on academic evaluation of students in Birjand university of medical sciences and health services. J Birjand Univ Med Sci. 2007;13(4):9-15. [Persian]
- 3- Komeili GR, Rezaei GA. Study of student evaluation by basic sciences' instructors in Zahedan University of Medical Sciences in 2001. Iran J Med Educ. 2002;2:37.
- 4- Rafiei M, Mosayebi G. Results of six years professors' evaluation in Arak university of medical sciences. J Arak Univ Med Sci. 2010;12(4):52-62. [Persian]
- 5- Ghafourian Borujerdi M, Shakournia A, Elhampour H. Evaluation results feedback to faculty members of Ahvaz medical university and its effect on improving the quality of teaching. Iran J Med Educ. 2003;3(2):41-6. [Persian]

اهمیت بیشتر شاخص پراکندگی نمرات در قیاس با شاخص میانگین نمرات پی برد. پراکندگی نمرات ارزشیابی در پروتکل الف بیشتر از پروتکل ب بود که بیانگر وجود تفاوت بیشتر بین نمرات ارزشیابی اساتید براساس پروتکل الف است که این امر می‌تواند به تمیز بهتر اساتید بر مبنای ارزشیابی دانشجو منجر شود. در این خصوص مطالعات مشابهی که تأثیر نحوه انجام ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان را براساس کاغذمبنا و کامپیوترمبنا نشان دهد وجود ندارد. لذا نتایج این مطالعه می‌تواند به‌عنوان یک راهکار مناسب در ارزشیابی استاد مورد استفاده قرار گیرد. بررسی متون در این زمینه بیانگر آن است که در حال حاضر مطالعه‌ای در مورد نحوه تأثیرگذاری زمان انجام ارزشیابی بر نمره آن انجام نگرفته است. با این حال در مطالعه رنجبر و همکاران^[19] اکثریت اساتید و دانشجویان مورد مطالعه، زمان انجام ارزشیابی اساتید از دیدگاه دانشجویان را عامل مهمی در نمره ارزشیابی به‌شمار آورده‌اند. در مطالعه عربی میانرودی و همکاران نیز زمان انجام ارزشیابی، یکی از عوامل تأثیرگذار در ارزشیابی اساتید توسط دانشجویان از دیدگاه اساتید تشخیص داده شده است^[26]. همچنین در مطالعه امینی و هنردار^[18] در حدود ۶۱٪ دانشجویان سختگیری در امتحان را عامل تأثیرگذاری در ارزشیابی اساتید دانسته بودند. براساس این مطالعه بهترین زمان انجام ارزشیابی از دیدگاه تعداد قابل توجهی از اساتید و دانشجویان پایان ترم و قبل از شروع امتحانات و از دیدگاه عده‌ای از اساتید در طول ترم و به‌صورت مستمر بوده است که با نتایج حاصل از مطالعه اخیر هم‌پوشانی داشته است.

عوامل متعددی را می‌توان در بهبود ارزشیابی بر مبنای پروتکل الف نسبت به ب اعلام نمود؛ از جمله آنکه در شیوه کامپیوتری که بعد از برگزاری آزمون انجام می‌گیرد، شرط دسترسی دانشجو به نمره درسی، تکمیل فرم ارزشیابی اساتید است که با عنایت به استرس دانشجویان و تلاش در اطلاع از نمره خود، سئوالات ارزشیابی را با دقت کمتری تکمیل نموده و تنها آن را به‌عنوان مرحله‌ای در رسیدن به نمره در نظر می‌گیرند. همچنین در موارد متعدد، دانشجویان نام کاربری و رمز عبور خود را به‌دلیل عدم دسترسی به اینترنت به دیگران می‌دهند که ایشان نیز به‌دلیل فوق باید ارزیابی از استادی را انجام دهند که هیچ شناختی نسبت به وی ندارند. همچنین براساس مطالعات امینی و هنردار^[18] و میانرودی و همکاران^[26] سختگیری در امتحان و بعضاً آگاهی از نمره سایر دانشجویان نیز در این امر می‌تواند تأثیرگذار باشد.

نکته قابل توجه در خصوص ارزشیابی، لزوم تشریح و توضیح محتوای فرم‌های ارزشیابی قبل از انجام آن است^[10] که این مهم نیز در روش کامپیوتری مورد توجه قرار نمی‌گیرد. این در حالی است که در روش کاغذمبنا که یک هفته قبل از پایان ترم تحصیلی و به‌صورت کاغذمبنا انجام می‌گیرد، توزیع برگه‌های امتحانی با نظارت کارشناسان آموزشی و توضیحات ایشان انجام می‌شود. لذا

2010. *J Med Edu Dev*. 2012;5(8):58-68. [Persian]
- 17- Fatahi Z, Adhami A, Nakhaee N, Eslaminejad T, Nohi E. Kerman university of medical sciences faculty members opinion about faculty members evolution in 2003. *Hormozgan Med J*. 2005;9(1):59-66. [Persian]
- 18- Amini M, Honardar M. The view of faculties and medical students about evaluation of faculty teaching experiences. *J Semnan Univ Med Sci*. 2008;9(3):171-8. [Persian]
- 19- Ranjbar M, Vahidshahi K, Mahmoudi M. Viewpoints of the attendings and medical students about the Students' evaluation of the attendings, Mazandaran. *J Mazandaran Univ Med Sci*. 2007;16(56):126-35. [Persian]
- 20- Ryan JJ, Anderson JA, Birchler AB. Student evaluation: The faculty responds. *Res High Educ*. 1980;12(4):317-33.
- 21- Spencer PA, Flyr ML. The formal evaluation as an impetus to classroom change: Myth or reality?. California: University of California; 1992.
- 22- Emdadi S, Amani F, Soltanian A, Imani B, Maghsoud A, Shojaeei S, et al. A study of reliability and validity of the teacher evaluation form and factors affecting student's evaluation of teachers. *Strides Dev Med Educ*. 2013;10(1):87-94. [Persian]
- 23- Yamani N, Yousefy A, Changiz T. Proposing a participatory model of teacher evaluation. *Iran J Med Educ*. 2006;6(2):115-22. [Persian]
- 24- Ghahramani M, Arefi M, Jamshidi L. Study the Effect of Student Evaluation on Faculty Members' Educational Performance between 2000-01 to 2005-06. *Q J Res Plan High Educ*. 2008;14(2):1-26. [Persian]
- 25- Greenwood GE, Bridges CM, Ware WB, McLean JE. Student evaluation of college teaching behaviors instrument: A factor analysis. *High Educ J*. 1973;44(8):596-604.
- 26- Arabi Mianroodi A, Asgari Baravati Z, Khanjani N. Explaining the pros and cons of different sources of Faculty Evaluation from the viewpoints of medical university academics. *Strides Dev Med Educ*. 2012;9(1):65-76. [Persian]
- 6- Smith P. Student rating of teaching effectiveness: an analysis of end of course faculty evaluations. *Coll Stud J*. 2007;41(4):788-95.
- 7- Alhija FNA, Fresko B. Student evaluation of instruction: What can be learned from students' written comments?. *Stud Educ Eval*. 2009;35(1):37-44.
- 8- Beheshti Rad R, Ghalavandi H, Ghale'ei AR. Faculty members performance evaluation by nursing students; Urmia University of Medical Sciences. *Educ Strateg Med Sci*. 2014;6(4):223-8. [Persian]
- 9- Aghamolayi T, Abedini S. Comparison of self and students' evaluation of faculty members in school of health of Hormozgan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ*. 2008;7(2):191-9. [Persian]
- 10- Raeesifar A, Khaghanizade M, Ebadi A, Masomi M. Review on conventional evaluation method of faculty members emphasis on students' evaluation method of faculty members. *Educ Strateg Med Sci*. 2008;1(1):10-8. [Persian]
- 11- Sarchami R, Salmanzadeh H. The opinions of faculty on the efficiency of student rating scheme on teachers' performance in Iran University of Medical Sciences. *J Qazvin Univ Med Sci*. 2005;34(1):67-71. [Persian]
- 12- McPherson MA. Determinants of how students evaluate teachers. *J Econ Educ*. 2006;37(1):3-20.
- 13- Shakurnia A, Motlagh ME, Malayeri AR, Jouhanmardi A, Komaili Sani H. Students' opinion on factors affecting faculty evaluation in Jondishapoor Medical University. *Iran J Med Educ*. 2005;5(2):101-10. [Persian]
- 14- Karimi F, Kafi M, Mousavi SV, Mousavi SH, Ofoghi N. A study of academic staffs point of view about their evaluation by students. *Educ Strateg Med Sci*. 2012;4(4):171-5.
- 15- Ahmadian E. Study on medicine, pharmacology and dental faculty members opinion about students' evaluation of faculty members [Dissertation]. Hamadan: Dental Faculty, Hamadan University of Medical Sciences; 2011. [Persian]
- 16- Zibaei M, Kamaran A. Designing and evaluating teaching quality assessment from the viewpoint of Lorestan university of medical sciences students in

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی